

Piotr Szczemielinow

Zasady wynagradzania adwokatów w Związku Radzieckim

Palestra 4/6(30), 20-22

1960

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PIOTR SZCZEMIELINOW

Zasady wynagradzania adwokatów w Związku Radzieckim¹

W Związku Radzieckim system wynagradzania adwokatów polega na tym, że wynagrodzenie to jest wpłacane przez obywateli i organizacje do kasy kolegium. Zarobek miesięczny adwokata wynosi 70—75 % od łącznej sumy wpłaconej do kasy kolegium za prowadzone przez niego sprawy i inne usługi, które mu były zlecone, natomiast reszta, tj. 25 — 30 %, pozostaje do dyspozycji prezydium kolegium na utrzymanie personelu administracyjno-gospodarczego, szkolenie kadr, urlopy członków itp.

Istniejący sposób wynagradzania adwokatów za pracę ma wiele istotnych braków, stanowiących w dużym stopniu przeszkodę do polepszenia pracy adwokatury. Adwokaci nie mają zagwarantowanego zarobku, co jest przyczyną niezdrowych objawów. Wytwarza się duża różnica w zarobkach poszczególnych członków adwokatury. Nie bierze się pod uwagę ich kwalifikacji, doświadczenia i wiedzy. Wysokość zarobków stale jest zmienna i często zależy od przypadku. Nierzadko zarobek doświadczonych, o dużych kwalifikacjach adwokatów okazuje się znacznie mniejszy od zarobku mniej doświadczonych i nawet niezbyt wysoko kwalifikowanych. Przy tym systemie wynagradzania adwokatów nie zawsze odpowiada ono ilości i jakości ich pracy, a to sprzeczne jest z zasadami socjalizmu.

Z powyższych względów adwokaci radzieccy, poczynając od r. 1955, zaczęli stosować inny system opłacania ich pracy. System ten oparty jest na dwóch ważnych zasadach: 1) ilość wykonanej pracy, ocenianej w zależności od wypracowanej przez każdego adwokata sumy, i 2) jakości pracy w zależności od specjalnego wykształcenia, stażu i doświad-

¹ Artykuł niniejszy został nadesłany z ZSRR przez autora, prawnika radzieckiego.

czenia. Odpowiednio do tego została opracowana skala dodatków procentowych. Zastosowanie tej skali gwarantuje adwokatowi zarobek w wysokości uposażenia sędziego ludowego, a nawet więcej. Stosownie do zasad nowego systemu wszystkie sumy wpływające do kasy kolegium tworzą fundusz płacy, którego wysokość ustala się na 72,5% dochodu brutto (bez wydatków w sprawie) i który w całości dzieli się pomiędzy członków kolegium. Jak wykazało doświadczenie, zastosowanie tego systemu dało pozytywne rezultaty i pozwoliło na zwiększenie wysokości zarobków adwokatów. Należy dodać, że nowy system nie ma nic wspólnego z tzw. „urawniówką”, gdyż wysokość wynagrodzenia zależy przede wszystkim od wpłat do ogólnego funduszu kolegium, a następnie indywidualny zarobek każdego adwokata określa się na podstawie przypadających mu dodatków procentowych.

System powyższy, który został opracowany i z pozytywnym rezultatem zastosowany w obwodzie włodzimierskim, stał się potem wzorem dla innych obwodów.

Obwodowe kolegium adwokatów w Ukraińskiej SRR opracowało i również z dobrym skutkiem zastosowało inny system, gwarantujący adwokatom zarobek przez utworzenie funduszy ubezpieczeniowych.

Ministerstwo Sprawiedliwości, na podstawie uogólnień wysnutych z doświadczeń szeregu kolegiów, opracowało wzorcowe rozporządzenie — instrukcję dla nowego systemu wynagradzania adwokatów, która później została zaaprobowana uchwałą CK Profsojuza pracowników instytucji państwowych z dnia 7 lutego 1956 r. Instrukcja ma na celu umocnienie adwokatury i zapewnienie wszystkim adwokatom minimum miesięcznego zarobku. Istota tego systemu sprowadza się do następujących zasad: a) każdemu adwokatowi zostaje zagwarantowany minimalny zarobek miesięczny; b) zebranie ogólne kolegium, przyjmując za punkt wyjścia średni zarobek adwokatów z uwzględnieniem ich kwalifikacji, wykształcenia oraz ilości wykonywanej pracy, ustala trzy — cztery stawki gwarantowanego wynagrodzenia, przy czym najwyższa stawka nie może być wyższa od trzykrotnie wziętej stawki najniższej; ogólne zebranie ustala także wysokość odliczeń na rzecz prezydium; c) z sum pozostałych po obliczeniu zarobków gwarantowanych adwokaci otrzymują dodatkowe kwoty ponad zarobek zagwarantowany, a to proporcjonalnie do wysokości sum wypracowanych przez danego adwokata; w ten sposób wynagrodzenie adwokata składa się ze stałej kwoty zarobku gwarantowanego i sum dodatkowych zależnych od ilości wykonanej przez adwokata pracy oraz sum wpłaconych na osobiste konto adwokata; d) każde

kolegium prowadzi osobiste konta adwokatów, na które są zapisywane wszystkie kwoty wpłacane przez klientów za przyjęte od nich zlecenia.

Wyplata adwokatom wynagrodzenia dokonywana jest w sposób następujący: 1) wypłata w całości zagwarantowanego zarobku następuje pod warunkiem wykonania pracy przez adwokata w ciągu bieżącego miesiąca według schematu ustalonego przez kierownika kolegium; za okres, w ciągu którego adwokat jest nieobecny bez dostatecznie usprawiedliwiających powodów, wypłaty się nie dokonuje; 2) fundusz rezerwowy przy prezydium tworzy się przez potrącenie 5—15% z zarobku adwokata ponad sumę zagwarantowaną; fundusz rezerwowy tworzy się na podstawie uchwały ogólnego zebrania i przeznaczają go na wypłatę zagwarantowanego zarobku tym adwokatom, którzy nie zdołali uzyskać tego minimum; 3) sumy wpływające na rzecz funduszu rezerwowego ponad uchwaloną przez ogólne zebranie wysokość są raz na kwartał dzielone między tych adwokatów, którzy brali udział w ich gromadzeniu, tzn. są zwracane tym adwokatom, z których zarobku były potrącone.

Przy opracowaniu powyższego systemu zostały usunięte te wszystkie braki, które zostały stwierdzone w systemach opracowanych przez inne kolegia adwokatury. W wyniku wzrastającej aktywności adwokatów omawiany system został przyjęty przez większość kolegiów. Ministerstwo Sprawiedliwości przedyskutowało następnie ten system z udziałem szeregu przedstawicieli kolegiów i ostatecznie uznało, że system ten zdał egzamin życiowy i w praktyce dał najlepsze wyniki spośród wszystkich stosowanych w kolegiach systemów. W związku z tym postanowiono spopularyzować go i zaproponować prezdydiom kolegiów adwokackich przejście na ten system wynagradzania pracy adwokatów.

W ten sposób w roku 1959 dokonane zostało przejście adwokatury radzieckiej na jednolity system wynagradzania pracy adwokatów, opracowany przez Ministerstwo Sprawiedliwości i zaaprobowany przez CK Profsojuza pracowników instytucji państwowych.